

накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними. У зв'язку з цим актуалізується проблема розширення меж правового регулювання відносин в інформаційній сфері, в тому числі інформаційної діяльності.

Юридичне опосередкування інформаційної діяльності в Україні здійснюється на найвищому законодавчому рівні. Так, Конституція України передбачає, що кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. В той же час, Конституція, закріплюючи право на інформацію, уникає застосування терміну «інформаційна діяльність», при тому, що категорія «діяльність» активно застосовується до інших сфер конституційно – правового регулювання (наприклад, релігійна діяльність, підприємницька діяльність, творча діяльність). Вважаємо це суттєвим промісом національного права України, оскільки, інформаційна діяльність продовжує набувати все більшого суспільного значення і повинна мати конституційне закріплення.

Недоліком законодавства України є також відсутність легітимного визначення інформаційної діяльності в системі утворюючих нормативних актах в інформаційній сфері. Так, в Законі України «Про інформацію» перераховано тільки основні види інформаційної діяльності: створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації [6].

Водночас в законодавстві існують дефініції окремих видів інформаційної діяльності. Так, науково-інформаційна діяльність трактується як сукупність дій, спрямованих на задоволення потреб промадян, юридичних осіб і держави у науково-технічній інформації [7].

Таким чином, державним органам України необхідно здійснювати подальшу нормотворчу роботу щодо правової регламентації інформаційної діяльності.

Список використаних джерел:

- 1.Буева Л.П. Человек: деятельность и обшение / Л.П. Буева. – М.: Мысль, 1978. – 216 с. 2. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / А.Н. Леонтьев. – М., 1980. – 216 с. 3. Уледов А.К. Духовная жизнь общества. Проблемы методологии исследования / Уледов А.К. М., Мысль, 1980. 4. Урбанизация, научно – техническая революция и рабочий класс. М., 1972. – 198 с. 5. Венгеров А.Б. Право и информация в условиях автоматизации управления (Теоретические вопросы) / А.Б. Венгеров. – М., Юрид. лит., 1978. – 208 с. 7. Про інформацію : Закон України від 13.01.11 р. № 2938-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – ст. 313. 8. Про науково-технічну інформацію: Закон України № 3322-ХІІ від 25.06.1993 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – стаття 345.

ЮРИДИЧНА ПЕДАГОГІКА: НА ПЕРЕТИНІ НАУКИ І ПРАКТИКИ

Юрчук О.Ф.,

кандидат філологічних наук, доцент

Сучасний етап розвитку наукової сфери характеризується широкою інтеграцією, поєднанням здобутків різних галузей знань. Саме такий спосіб надає можливість з використанням окремих методів різних наук найбільш повно і тотально відповісти на вимоги сьогодення. Нікого не дивує активне застосування на практиці біофізики, економічної географії та інших галузей, що стали суміжними. Довела своє право на повноцінне наукове життя і юридична психологія. Проте існування й використання у всіх видах правничої діяльності юридичної педагогіки поки що сприймається як смілива інновація. При цьому не враховується подвійний характер юридико-педагогічних компетенцій правника. З одного боку, здобуття фахової освіти на кожному освітньо-кваліфікаційному рівні потребує розуміння технологій, методів і прийомів, які дозволяють опанувати необхідні знання. Особливого значення це набуває в

інформаційному суспільстві з його нестримними темпами змін, в тому числі у законодавчій сфері. Тож принцип Болонського процесу "LLL" (Lifelong learning) потребує від особистості вміння й потребу здійснювати самоосвіту постійно, не зупиняючись на досягнутому. З іншого боку, у будь-якій спеціалізації правника закладений виховний потенціал. На рівні міжособистих контактів йому постійно доводиться мати справу із правопорушниками, з маргіналами та іншими неблагополучними представниками верств населення. На рівні соціуму кожний юрист покликаний у повсякденному житті створювати все від нього залежне для запровадження в Україні верховенства права, поширення кола законослухняних громадян. Немаловажним є і той аспект, що правникові, якому доля дарувала дітей, доводиться займатися їх вихованням. У такий спосіб підтверджується нагальна необхідність поєднання у повсякденному житті юриста (і як громадянина, і як професіонала, і як сім'янина) головних складових педагогіки: навчання, виховання і розвитку.

Ми повністю розділяємо занепокоєння М.В.Костицького в тому, що виконання юристом цих функцій стає проблематичним, "якщо він не має теоретичної підготовки... Вважається, що він керується особистим емпіричним і життєвим досвідом. Однак для юридичного фаху цього замало". [1, с.4]

Разом з тим, у навчальних планах правників за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра взагалі відсутня педагогіка. У середині 90-х років стандартом освіти була передбачена зовсім невелика за обсягом (36 годин) навчальна дисципліна "Основи психології і педагогіки", але з часом від неї залишилася тільки психологічна складова. З огляду на те, що, починаючи з рівня магістра, особа набуває права викладати у вищих навчальних закладах, до навчальних планів окремих вишів внесені такі дисципліни, як "Педагогіка вищої школи", "Методика викладання", "Вища освіта України і Болонський процес". В багатьох випадках вони даються в якості дисциплін вільного вибору студента (слухача), тож, враховуючи широко розповсюджене прагматичне бажання того, хто навчається, поглибити лише свої вузько професійні знання, можна констатувати: вказаний перелік нерідко залишається поза межами індивідуальних навчальних планів. Врешті решт можна стверджувати, що відсутність педагогічних компетенцій у юристів дорого вартує державі.

Коли йдеться про компетенції, маються на увазі не просто знання. Під ними розуміється той сенс, що закладений у програмі TUNING, схваленою ЮНЕСКО. [2] Тож до компетенцій відносять: знання-розуміння (як когнітивний рівень опанування інформації); знання, як діяти у певних типових і нетипових ситуаціях (діяльнісний рівень) і знання як елемент ціннісно-мотиваційної сфери (аксюлогічний рівень). Наведена класифікація рівнів знань має в собі принципово важливе поєднання навчальних і виховних елементів. Якщо на таких засадах стануть викладатися юридичні дисципліни, то ефективність навчального процесу значно покращиться.

Вважаємо, що корупційні прояви серед представників правоохоронних органів, судової системи, факти порушення працівниками міліції прав людини, нехтування правниками моральними нормами – усе це є підтвердженням тому, що самі по собі знання без формування крос-культурної системи істинних цінностей не просто не дають належного ефекту, а є вкрай шкідливими. Вони озброюють особу, позбавлену моральних орієнтирів, відомостями, у який спосіб можна обійти закон. За великим рахунком, можна вважати, що це переростає у проблему національної безпеки держави. Наведений приклад яскраво демонструє, як на вузлі однієї проблеми перетинаються аспекти філософії права, юридичної деонтології, етики, кримінології, безпеки Національної академії внутрішніх справ та педагогіки.

Існує ще один бік проблеми. Представники правового ригоризму переконані, що лише правотворчістю можна вирішити проблеми правопорядку в суспільстві. Така точка зору породжує ілюзю, що прийняття гарних законів

само по собі забезпечити механізми правового регулювання. Але практика показує зворотнє. Тож ми консолідуємося із позицією О.М.Столяренка, що на державному рівні "необхідне врахування педагогічних закономірностей, механізмів і феноменів, рівня освіченості й культури, правової компетентності й вихованості населення, що реалізується у педагогічно коректній законотвірчій політиці...", а на місцях потребує педагогічно грамотної управлінської нормотворчості". [3, с. 12]

Таким чином, юридичну педагогіку можна розглядати не просто як галузь науки, а і як дієвий інструмент розбудови правової держави, водночас - як цільову і діяльну складову розвитку окремої особистості, від якої залежить майбутнє цієї держави.

Список використаних джерел:

1. Костицький М.В. Наукознавчі та практичні передумови виникнення юридичної педагогіки // Юридична педагогіка і психологія. – 2011, № 5. – С.4-9.
2. Tuning Project (2002). Tuning web site: www.lct.rug.nl/TuningProject_orwww.relint.deusto.es/TuningProject/
3. Столяренко А.М. Юридическая педагогика. Курс лекций. – М., 2000. – 496 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Остафійчук Т.В.,

кандидат психологічних наук, доцент

В умовах реформування вищої освіти і входження України до європейського освітнього простору через так званий Болонський процес і розуміння самостійної роботи студентів є іншим. Всю кількість годин відведених навчальним планом на вивчення певної дисципліни поділяють на аудиторну роботу (або роботу з викладачем) і самостійну роботу студентів.

В історії розвитку педагогіки дослідники та педагоги-практики наголошували на значенні самостійної роботи як в процесі формального здобуття освіти у навчальних закладах, так і самоосвіти людей. Так, Я. А. Каменський наголошував: «...Альфаю та омегою нашої дидактики нехай буде пошук і відкриття способу, за якого б учителі менше навчали, а учні більше б училися».

Самостійна робота є не лише одним з видів роботи студентів над здобуттям знань, але й способом виховання особистості. Тому в даному випадку ми маємо справу не лише з навчальним процесом, але й з процесом виховання особистості. Егелль писав із цього приводу: щоб навчитися плавати, треба увійти у воду. Це стосується й виховання самостійності як риси особистості. Мають рацію ті, хто стверджує, що цього навчитися неможливо. Самостійність у здобутті знань проявляється лише завдяки власній діяльності, з появою внутрішньої потреби у знаннях, пізнавальних інтересів, захопленості. У цьому розумінні самостійності справді неможливо навчитися. Таку самостійність можна лише формувати у процесі виховання.

Досвід переконали, що далеко не всі студенти виявляють свідомість і волю, вкрай необхідні для організації власної самостійної роботи. У цій галузі існують ще значні недоліки. Самостійну роботу студентів денної та заочної, вечірньої форм навчання потрібно розглядати під різним кутом зору, оскільки в кожній з них робиться різний акцент на цей вид діяльності.

На сьогодні при здобутті освіти студентами денної форми навчання на аудиторні заняття відводиться 30-50% бюджету часу дисципліни. Отже, на самостійне вивчення - від 50% до 70% навчального матеріалу. Останніми роками передбачаються і проведення консультативних та індивідуальних занять, що мають особливе значення для організації саме самостійної роботи студентів. Адже вони далеко не завжди можуть самостійно опанувати